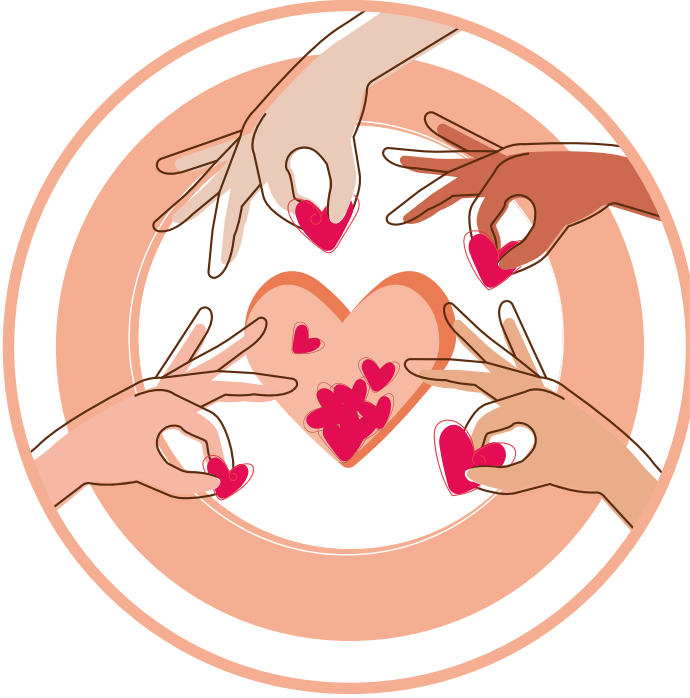

SAĞLIK GÖNÜLLÜLÜĞÜ

ÇALIŞTAYI
GRUP RAPORLARI

📍 Biçakçı Han

21 Şubat 2026

SAĞLIK GÖNÜLLÜLÜĞÜ ÇALIŞTAYI
21 ŞUBAT 2026
İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
BIÇAKÇI HAN

SAĞLIK GÖNÜLLÜLÜĞÜ ÇALIŞTAYI
GRUP RAPORLARI

İZMİR - 2026

SAĞLIK GÖNÜLLÜLÜĞÜ ÇALIŞTAYI

Düzenleme Kurulu

Ahmet Soner EMRE

Banu ONAN ERDAL

Binhan Çisem İLĞAR ALAGÖZOĞLU

Ferhat YILDIZ

Derleyen

Gülçin ŞERMETİ

e-ISBN: 978-625-6793-62-0

İZMİR - 2026

İÇİNDEKİLER

- Kısaltmalar Dizini
- Çalıştayın Amacı ve Yöntemi
- Çalıştay Masa Başlıkları
- Grup Özetleri
- Sonuç

KISALTMALAR DİZİNİ

e-Devlet: Elektronik Devlet

e-Nabız: Elektronik Nabız

KOAH: Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı

VKİ: Vücut Kitle İndeksi

ÇALIŞTAYIN AMACI

Bu çalıştay, gençlerin toplumsal sorumluluk bilincini geliştirmeyi ve ilerleyen süreçte hayata geçirmeyi planladıkları gönüllülük projelerine stratejik bir vizyon kazandırmayı amaç edinmektedir. Katılımcıların potansiyellerini hangi spesifik alanlarda ve hangi yöntemlerle somut birer toplumsal faydaya dönüştürebileceklerini netleştirmek; gençlik enerjisi ile kurumsal tecrübeyi bir araya getirecek sürdürülebilir iş birliği başlıklarını ortak akıl yoluyla belirlemek temel hareket noktasını oluşturmaktadır.

ÇALIŞTAYIN ÖZGÜL HEDEFLERİ

Çalıştay kapsamında belirlenen temel hedefler, gençlerin sadece birer uygulayıcı değil, aynı zamanda bilinçli birer paydaş olmalarını sağlamak üzere şu başlıklar altında detaylandırılmıştır:

- **Kurumsal Şeffaflık ve Bütüncül Bakış:** Gençlerin, Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı'nın çok yönlü hizmet kapasitesini, organizasyon şemasını ve saha dinamiklerini yerinde analiz ederek kurumsal yapıyı bütüncül bir perspektifle kavramaları.
- **Stratejik Hizmet Analizi:** Yürütülen projelerin mevcut hedef kitlelerini, uygulama metodolojilerini ve kurumun orta-uzun vadeli öncelik alanlarını derinlemesine inceleyerek; teorik bilginin pratik saha gerçekleriyle harmanlanması.
- **İhtiyaç Odaklı Projelendirme:** Geliştirilecek proje fikirlerinin "masa başı" tahminlerden ziyade; gerçek saha verilerine dayalı, mevcut hizmet yapısıyla entegre olabilen, uygulanabilir ve kaynakların verimli kullanıldığı bir yapıya kavuşturulması.
- **Sürdürülebilirlik ve Etki Odaklılık:** Tek seferlik etkinlikler yerine, toplumsal etkisi ölçülebilir ve uzun vadede kurumsal sistem içerisinde kendi döngüsünü koruyabilen gönüllülük modellerinin tasarlanması.
- **Bağlantı Oluşturma:** Gençlerin uzman personel ile doğrudan iletişim kurarak profesyonel bir ağ oluşturmaları ve kurumsal aidiyet duygusunu güçlendirerek gelecekteki olası ortaklıkların zeminini hazırlamaları.

ÇALIŞTAYDA KULLANILAN YÖNTEMLER

A) Açılış ve Giriş Sunumları

B) Çalışma Grupları

Yöntem:

Katılımcılar sağlık gönüllülüğü projeleri üzerine tartışıp, belirli ölçeklerde önerilerini paylaşmışlardır . Görüşmeler raportörler tarafından sistematik bir şekilde kaydedilen ve her masanın oturumu sonunda elde edilen sonuçlar, analitik bir yapıda “Çalıştay Masası Sonuç Raporları” olarak raporlanmıştır.

ÇALIŞTAYIN SÜRECİ VE ZAMAN ÇİZELGESİ

10.00 – 10.10 Açılış Konuşması

10.10 – 10.30 Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı Sunumu

10.30 – 10.50 Buz Kırıcı Oyunlar

10:50 – 12.00 Çalıştay Masa Çalışmaları

12.00 – 12.30 Ara

12.30 – 13.00 Masa Çalışmalarının Paylaşılması

13.00 – 13.30 Alt Çalışma Gruplarının İsimlerinin ve Hedeflerinin Belirlenmesi

13.30 – 14.00 Değerlendirme ve Kapanış

ÇALIŞTAY MASA BAŞLIKLARI

1. Kadın ve Çocuk Sağlığı
2. Sağlıklı Yaşlanma ve İleri Yaş
3. Enfeksiyon Hastalıkları ve Hijyen Uygulamaları
4. Sağlıklı Yaşam Davranışları ve Toplum Sağlığının Güçlendirilmesi
5. Sağlık Okuryazarlığı, Dijital Medya ve Doğru Bilgiye Erişim
6. Çevre, İklim ve Tek Sağlık Ekseninde Sağlık

1. Grup

Kadın ve Çocuk Sağlığı

Moderatör: Saliha HACIOĞLU

Raportör: Zehra VERBERİ

Katılımcılar:

1. Aylin KARAGÖZ
2. Cemre Nur KÜKREK
3. Doğa ÜÇLER
4. Ertuğrul URAL
5. Eylül Işıl AYZ
6. Gizem Nur KIRIKÇI
7. Meryem YILMAZ
8. Sena YILDIZELİ

Sorular:

Kadın ve çocuk sağlığında koruyucu ve önleyici hizmetler bilinci konusunda sizce ne gibi eksiklikler var ve toplumda bu alandaki bilincin güçlendirilmesi için gönüllüler hangi alanlarda nasıl rol alabilir?

Toplumda düzenli sağlık kontrolü bilincini artırmak için hangi yöntemler etkili olabilir

Anne ve çocuk sağlığında erken farkındalık oluşturmak için genç gönüllüler nasıl bir katkı sunabilir?

Kadın ve çocuk sağlığı konusunda doğru bilgiyi yaygınlaştıracak, düzenli sağlık takibini teşvik edecek basit ve erişilebilir bir dijital uygulama veya kampanya nasıl tasarlanabilir?

SAĞLIK GÖNÜLLÜLÜĞÜ ÇALIŞTAYI: KADIN VE ÇOCUK SAĞLIĞI ODAK GRUBU

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ RAPORU

Konu: Kadın ve Çocuk Sağlığı Bağlamında Koruyucu Hizmetler, Toplumsal Farkındalık ve Yerel Çözüm Mekanizmaları

1. GİRİŞ VE YÖNTEM

21 Şubat 2026 tarihinde gerçekleştirilen Sağlık Gönüllülüğü Çalıştayı kapsamında, “Kadın ve Çocuk Sağlığı” tematik odak grubunda derinlemesine tartışmalar yürütülmüştür. Çalışma grubu, moderasyon tarafından yöneltilen dört temel tartışma sorusunu bütüncül bir perspektifle ele almış; stratejik ve tematik bir sınıflandırmaya giderek 1. ve 4. soruları “Koruyucu Hizmetler ve Dijital Stratejiler”, 2. ve 3. soruları ise “Yerel Yönetim İşbirlikleri ve Düzenli Sağlık Taramaları” ekseninde birleştirerek yanıtlamıştır. Bu rapor, söz konusu birleşimlerden elde edilen verilerin, oluşturulan çözüm önerilerinin ve eylem planlarının resmi bir özetini sunmaktadır.

2. ODAK ALANI: KORUYUCU HİZMETLER, FARKINDALIK EĞİTİMLERİ VE DİJİTAL İLETİŞİM STRATEJİLERİ (1. ve 4. Maddelerin Değerlendirilmesi)

Bu bölümde, kadın ve çocuk sağlığında koruyucu hizmetler bilincinin artırılması ve doğru bilginin kitlelere ulaştırılması amacıyla geliştirilecek erişilebilir kampanya ve dijital uygulamalar ele alınmıştır. Öne çıkan bulgular ve eylem adımları aşağıda detaylandırılmıştır:

- Dezavantajlı Gruplar ve Otizm Farkındalığı: Toplumda nörogelişimsel farklılıklar konusunda, özellikle otizm spektrum bozukluğuna yönelik farkındalığın artırılması elzem görülmüştür. Bu bağlamda, gönüllülerin aktif rol alacağı “mentorluk” programlarının yapılandırılması önerilmektedir.

- Erken Yaşta Sağlık Okuryazarlığı ve Kurumsal Eğitimler: Koruyucu sağlığın temellerinin erken yaşta atılması amacıyla, belirli gün ve haftalarda okullarda çocuklara yönelik hedef odaklı etkinlikler planlanmalıdır. Özellikle çocuklarda “diş sağlığı ve hijyen” konusunun, etkileşimli bilgilendirme faaliyetleriyle desteklenmesi kararlaştırılmıştır. Bu eğitimlerin hem çevrimiçi (online) platformlarda hem de yüz yüze (saha) formatında, görsel ve işitsel materyallerle (eğitim videoları vb.) zenginleştirilerek sunulması hedeflenmektedir.

- Hassas Konularda İletişim ve Dijital Mahremiyet (Damgalanma Korkusunun Aşılması): Kadın hastalıkları gibi konularda, hastaların ve risk gruplarının yaşayabileceği damgalanma (stigma) korkusunun, sağlık hizmetlerine erişimin önündeki en büyük engellerden biri olduğu tespit edilmiştir. Bu sorunun bertaraf edilmesi amacıyla;

- Doğru ve bilimsel bilgiyi sunan, güvenilir bir web portalının kurulması,

- Hedef kitlenin rahatça bilgi alabilmesi ve deneyim paylaşabilmesi için “anonim blog”¹ altyapılarının ve tematik “podcast”² serilerinin oluşturulması,

¹ Yazarın gerçek kimliğini (adını, soyadını, yüzünü veya kişisel bilgilerini) gizli tutarak içerik ürettiği bir günlük veya web sitesidir.

² İnternet üzerinden dizi halinde yayınlanan, taşınabilir cihazlara indirilip istenilen zamanda dinlenebilen dijital ses dosyalarıdır.

- Genç nüfusa ulaşmak adına üniversite kampüslerinde dikkat çekici görsel afiş tasarımlarının yapılması ve bu kampanyaların aktif sosyal medya yönetimi ile desteklenmesi stratejik bir gereklilik olarak vurgulanmıştır.

3. ODAK ALANI: DÜZENLİ SAĞLIK TARAMALARI, YEREL YÖNETİM İŞBİRLİKLERİ VE ERKEN MÜDAHALE (2. ve 3. Maddelerin Değerlendirilmesi)

Bu bölümde, toplum nezdinde düzenli sağlık kontrolü kültürünün oluşturulması ve genç gönüllülerin bu sürece entegrasyonu tartışılmıştır. Çözüm önerileri, hizmetin doğrudan halka ulaştırılmasını (yerindelik ilkesi) temel almaktadır:

- Yerel Yönetimler ve Muhtarlıklar ile Stratejik İş Birliği: Düzenli sağlık kontrollerinin tabana yayılması ve periyodik takibinin sağlanabilmesi için, mahalle muhtarlıklarının kurumsal birer köprü olarak konumlandırılması önerilmiştir. Taramaların ve test süreçlerinin muhtarlıklar aracılığıyla koordine edilmesi ve kayıt altına alınması, sistemin işlerliğini artıracaktır.
- Uzman Destekli Saha Çalışmaları: Kadınların ve çocukların sağlık kontrollerine katılımlarını teşvik etmek ve bu konudaki endişelerini gidermek amacıyla, yürütülecek tüm bilinçlendirme faaliyetlerinin ve sağlık taramalarının bizzat alanında yetkin “sağlık uzmanları” eşliğinde gerçekleştirilmesi şart koşulmuştur.
- Mahalle Temelli Talep Yönetimi: Hizmet planlamasının doğru yapılabilmesi ve gerçek ihtiyaç sahiplerine ulaşılabilmesi için, sağlık taraması ve eğitim taleplerinin doğrudan mahalle ölçeğinde oluşturulacak başvuru noktalarından alınması planlanmıştır.

4. SONUÇ VE GENEL DEĞERLENDİRME

Kadın ve Çocuk Sağlığı odak grubu tarafından gerçekleştirilen çalışmalar neticesinde; sağlık gönüllülüğü faaliyetlerinin çok boyutlu bir yaklaşımla ele alınması gerektiği sonucuna varılmıştır. Rapor bulguları, bir yandan modern dijital iletişim araçlarının (podcast, anonim bloglar, sosyal medya kampanyaları) yenilikçi kullanımını tavsiye ederken; diğer yandan muhtarlıklar ve mahalle temsilcilikleri gibi geleneksel ve güvenilir yerel dinamiklerin sürece dahil edilmesinin altını çizmektedir.

Özellikle damgalanma korkusunu kırmaya yönelik mahremiyet esaslı dijital çözümler ile muhtarlıklar üzerinden yürütülecek yerel takip sistemlerinin eş zamanlı olarak hayata geçirilmesi, çalıştay kapsamında geliştirilen en katma değerli ve uygulanabilir halk sağlığı stratejileri olarak kayda geçmiştir.

2.Grup

Sağlıklı Yaşlanma ve İleri Yaş

Moderatör: Nisanur ŞENGÜN

Raportör: Zehra BAŞAK

Katılımcılar:

1. Gülbahar ÇUHA
2. Heja YILDIRIMÇAKAR
3. İnci YENİDERE
4. Veli Toprak DURMAZ
5. Volkan GERÇEK

Sorular:

İleri yaş bireylerde koruyucu ve önleyici hizmetler bilinci konusunda sizce ne gibi eksiklikler var ve toplumda bu alandaki bilincin güçlendirilmesi için gönüllüler hangi alanlarda nasıl rol alabilir?

İleri yaş bireylerde yalnızlık ve sosyal izolasyonun sağlık ve iyi olma hali üzerindeki etkileri nelerdir? Bu alanda gönüllüler nasıl çalışmalar yapabilir?

Sağlıklı yaşlanma bilincini artırmak için gönüllüler hangi alanlara öncelik vermelidir?

İleri yaş bireylerin sağlıktakibini ve bilgiye erişimini kolaylaştıracak basit ve erişilebilir bir dijital çözüm nasıl tasarlanabilir? Örneğin bir uygulama yapılacak olsaydı içeriğinde ne gibi unsurlar yer almalıydı?

1. İleri Yaş Bireylerde Koruyucu ve Önleyici Hizmetler Bilinci

Mevcut Eksiklikler

Çalıştayda, ileri yaş bireylerde koruyucu ve önleyici hizmetlere ilişkin bilincin yeterince gelişmediği vurgulanmıştır. Bu alanda tespit edilen temel eksikliklerin başında; egzersiz, fiziksel aktivite, sağlıklı beslenme ve uyku düzeni gibi yaşam kalitesini doğrudan etkileyen konulardaki bilgilendirme ve farkındalık çalışmalarının yetersizliği gelmektedir.

Buna ek olarak, dijital okuryazarlık seviyesinin düşük olması yaşlıların sağlık hizmetlerine erişimini zorlaştırırken, sağlık taramalarına (check-up) katılım oranlarının düşüklüğü de önleyici tıbbın önünde bir engel teşkil etmektedir. Sosyal açıdan ise nesiller arası iletişimin zayıflaması, yalnız yaşayan bireylere yönelik psikososyal destek mekanizmalarının eksikliği ve yaşlı dostu sosyal alanların sınırlılığı dikkat çekmektedir. Son olarak, bu süreçte bireylerin kültürel, dini ve manevi ihtiyaçlarının yeterince gözetilmemesi, sunulan hizmetlerin kapsayıcılığını kısıtlayan diğer önemli bir unsur olarak vurgulanmıştır.

Gönüllülerin Rolü

Gönüllülerin aktif rol alabileceği alanlar, toplumsal dayanışmayı ve yaşlı refahını artıracak geniş bir yelpazede ele alınmıştır. Bu kapsamda gönüllüler; mahalle temelli sosyal destek ağlarının oluşturulmasında, sağlıklı beslenme, egzersiz ve uyku düzeni gibi konularda bilgilendirme etkinliklerinin düzenlenmesinde kilit bir görev üstlenebilirler.

Dijital dönüşüm sürecinde ise yaşlı bireylere dijital okuryazarlık eğitimleri vererek e-devlet ve sağlık sistemlerinin kullanımı konusunda rehberlik edebilirler. Sosyal izolasyonu önlemek amacıyla gerçekleştirilecek ev ziyaretleri ve düzenli telefon görüşmeleri, psikososyal desteğin güçlendirilmesini sağlarken; düzenlenen nesiller arası bilgi aktarımı ve deneyim paylaşımı etkinlikleri de toplumsal bağların korunmasına hizmet edecektir.

2. Yalnızlık ve Sosyal İzolasyonun Etkileri

Sağlık ve İyi Olma Hali Üzerindeki Etkiler

Çalıştayda, yalnızlık ve sosyal izolasyonun ileri yaş bireyler üzerindeki çok boyutlu olumsuz etkileri ayrıntılı bir biçimde değerlendirilmiştir. Bu durumun özellikle depresyon ve anksiyete³ riskini önemli ölçüde artırdığı, bilişsel gerileme süreçlerini hızlandırabildiği ve mevcut fiziksel hastalıkların seyrini olumsuz yönde etkileyebildiği vurgulanmıştır.

Psikolojik açıdan bakıldığında ise sosyal yalıtılmışlığın, bireylerin yaşam doyumunu ve genel psikolojik iyi oluş hallerini azalttığı; aynı zamanda umutsuzluk ve değersizlik duygularını besleyerek yaşlılık dönemindeki ruhsal dayanıklılığı zayıflattığı ifade edilmiştir.

Proje Önerileri ve Gönüllü Müdahale Alanları

Çalıştay kapsamında sosyal izolasyonu azaltmaya yönelik somut proje fikirleri geliştirilmiştir:

1. “Kuşak Köprüsü” Projesi

Gençler ile ileri yaş bireyleri bir araya getiren mahalle temelli bir dayanışma modeli önerilmiştir.

Bu proje, “mahallede dayanışma var” yaklaşımının kuşaklar arası etkileşimi güçlendiren bir versiyonu olarak tasarlanmıştır.

Proje kapsamında:

³ Türkçede en yakın karşılıkları kaygı, bunaltı, tasa ve endişedir. Ancak anksiyete, basit bir üzüntüden fazlasıdır; gelecekte olması muhtemel bir tehlikeye karşı duyulan yaygın ve belirsiz bir korku halidir.

- Genç gönüllüler ile yaşlı bireylerin düzenli buluşmaları
- Karşılıklı deneyim ve bilgi paylaşımı
- Dijital destek ve teknoloji rehberliği
- Ortak sosyal ve kültürel etkinlikler

amaçlanmaktadır. Bu modelin hem yaşlı bireylerin yalnızlık duygusunu azaltacağı hem de gençlerde sosyal sorumluluk bilincini güçlendireceği öngörülmüştür.

2. Kenti Tanıma ve Sosyal Katılım Turları

İleri yaş bireylerin şehirle olan bağlarını tazelemeleri ve kenti yeniden deneyimlemeleri amacıyla İzmir genelinde kapsamlı kültürel ve sosyal geziler düzenlenmesi planlanmaktadır. Bu etkinlikler çerçevesinde; tarihi ve kültürel mekân ziyaretleri, sahil şeridinde gerçekleştirilecek doğa yürüyüşleri, müze turları ve çeşitli sosyal buluşmaların organize edilmesi hedeflenmektedir.

Söz konusu faaliyetlerin, ileri yaştaki bireylerin toplumsal aidiyet duygusunu güçlendireceği, sosyal izolasyonu minimize edeceği ve genel yaşam enerjilerini destekleyerek yaşam kalitelerini artıracacağı öngörülmektedir.

3. Sağlıklı Yaşlanma Bilincini Artırmada Öncelikli Alanlar

Gönüllü çalışmalarında öncelik verilmesi gereken alanlar; bireylerin yaşam kalitesini artırmayı hedefleyen fiziksel, zihinsel ve sosyal başlıkları kapsamaktadır. Bu doğrultuda; düzenli egzersiz ve hareket alışkanlığı kazandırılması, sağlıklı beslenme farkındalığı oluşturulması ve uyku hijyeninin sağlanması fiziksel sağlığın korunması açısından kritik önem taşımaktadır.

Buna ek olarak, zihinsel aktivite ve bilişsel egzersizlerle zihin sağlığı desteklenirken; psikolojik iyi oluşun artırılması, sosyal entegrasyonun güçlendirilmesi ve bireylerin toplumsal hayata aktif katılımının teşvik edilmesi hedeflenmektedir. Son olarak, eğitim ve sürekli öğrenme fırsatlarının sunulması, gönüllülük faaliyetlerinin sürdürülebilir ve geliştirici bir yapıda yürütülmesini sağlayacak temel unsurlar arasında yer almaktadır.

4. Dijital Çözüm Önerisi: Yaşlı Dostu Uygulama Tasarımı

Çalıştay kapsamında geliştirilen dijital çözüm önerisi, bireylerin yalnızca sağlık durumlarını takip etmekle kalmayıp aynı zamanda sosyal bağlarını da güçlendirmeyi amaçlayan bütüncül bir yaklaşım sunmaktadır. Bu çözümün temel tasarım ilkeleri; büyük yazı tipleri, sade bir arayüz, sesli komut özelliği, tek tuşla erişilebilen acil destek butonu ve son derece basit, anlaşılır bir dil kullanımı üzerine kurgulanmıştır.

Önerilen içerik ve modüller ise kullanıcıların günlük yaşamlarını kolaylaştıracak ve güvenliğini sağlayacak pek çok işlevi bir araya getirmektedir. Bu kapsamda platform; acil durum butonu, canlı destek hattı, e-Devlet ve hastane randevu sistemlerine yönlendirme, ilaç hatırlatma sistemi ile su tüketimi ve özel gün hatırlatıcılarını içermektedir. Ayrıca, kullanıcıları siber tehditlere karşı koruyacak güvenlik ve dolandırıcılık bilgilendirme modülü ile toplumsal hayata katılımı teşvik eden sosyal etkinlik duyuruları da çözümün ayrılmaz parçaları olarak belirlenmiştir.

Uygulama İçi Sosyal Ağ Önerisi

Çalıştayda sunulan bir diğer önemli öneri, uygulama içerisinde basit ve güvenli bir sosyal medya ağının oluşturulmasıdır. Bu dijital alanın; kullanıcıların kendi deneyimlerini aktarabileceği, fotoğraf ve anılarını paylaşabileceği, çeşitli etkinlikler için davetler oluşturabileceği ve gönüllülerle doğrudan iletişim kurabileceği çok yönlü bir yapıya sahip olması planlanmıştır.

Böylesine güvenli bir dijital sosyal platformun, ileri yaş bireylerde umut duygusunu güçlendireceği, toplumsal aidiyet hissini artıracığı ve özellikle yalnızlıkla mücadelede son derece etkili bir araç olacağı değerlendirilmektedir.

Genel Değerlendirme

Çalıştay sonucunda, ileri yaş bireylerin yalnızlıkla mücadelesinde kuşaklar arası dayanışmanın, mahalle temelli sosyal projelerin ve dijital çözümlerin birlikte ele alınması gerektiği vurgulanmıştır.

“Kuşak Köprüsü” gibi projelerin ve kent içi sosyal katılım faaliyetlerinin, sağlıklı yaşlanma sürecinde koruyucu ve önleyici bir rol oynayabileceği ifade edilmiştir.

3.Grup

Enfeksiyon Hastalıkları ve Hijyen Uygulamaları

Moderatör: Miriam GROMYKO

Raportör: Zeynep ÇAKMAK

Katılımcılar:

1. Berna OSEMEN
2. Cemre MINGİR
3. Ceren AKSAKALLI
4. Elif DUMAN
5. Leylanur ONBAŞI
6. Şerife ŞİRİN

Sorular:

Enfeksiyon hastalıkları ve koruyucu hijyen uygulamaları konusunda sizce toplumda ne gibi bilinç eksiklikleri var ve bu bilincin güçlendirilmesi için gönüllüler hangi alanlarda, nasıl rol alabilir?

Toplumda kalıcı hijyen alışkanlıkları oluşturmak için hangi yöntemler etkili olabilir?

Mevsimsel ve çevresel risklere karşı erken önlem kültürü nasıl geliştirilebilir?

Enfeksiyonlardan korunma ve hijyen konusunda farkındalık oluşturacak basit ve erişilebilir bir dijital uygulama veya kampanya nasıl tasarlanabilir? Örneğin bir uygulama yapılacak olsaydı içeriğinde ne gibi unsurlar yer almalı?

GİRİŞ

'Enfeksiyon Hastalıkları ve Hijyen Uygulamaları' konusunun da ele alındığı bu çalıştayda temel amaç; toplumda enfeksiyonlara ilişkin farkındalığı artırmak, hijyen davranışlarını güçlendirmek ve koruyucu sağlık hizmetleri kapsamında uygulanabilir proje önerileri geliştirmektir. Toplum sağlığının korunmasında bireysel davranış değişikliğinin önemi vurgulanırken; özellikle risk algısı, yanlış inanışlar ve eğitim eksiklikleri üzerinde durulmuştur.

İÇERİK VE TARTIŞMA BAŞLIKLARI

Çalıştay kapsamında ele alınan konular, toplum sağlığını korumaya yönelik altı temel başlık altında detaylandırılmıştır:

1. Bireysel Hijyen ve El Yıkama

Tuvalet hijyeni ve el yıkama alışkanlığı başlığı altında, bireysel temizlik uygulamalarının enfeksiyon zincirini kırmadaki hayati rolü tartışılmıştır. Doğru hijyen alışkanlıklarının, hastalıkların yayılmasını önlemede en temel ve etkili yöntem olduğu vurgulanmıştır.

2. Cinsel Sağlık ve Toplumsal Farkındalık

Cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusunda yaşanan bilgi eksikliği ve toplumsal tabuların, erken tanı süreçlerini ve koruma yöntemlerinin kullanımını olumsuz etkilediği ifade edilmiştir.

3. Enfeksiyon Bulaşma Mekanizmaları

Temas, damlacık ve hava yolu ile bulaşma yolları ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Günlük yaşam akışı içerisinde farkında olmadan gerçekleşen bulaşma risklerine ve bu döngünün nasıl kontrol altına alınabileceğine dikkat çekilmiştir.

4. Risk Algısı: “Bana Bir Şey Olmaz”

Bireylerin sağlık risklerini küçümsemesine neden olan “bana bir şey olmaz” algısının, koruyucu önlemlerin ihmal edilmesindeki temel motivasyon olduğu belirtilmiştir. Bu yanlış güven duygusunun toplum sağlığı üzerindeki riskleri değerlendirilmiştir.

5. Tek Sağlık Yaklaşımı

İnsan, hayvan ve çevre sağlığının birbirinden ayrılamaz bir bütün olduğunu savunan «Tek Sağlık» kavramı üzerinde durulmuştur. Enfeksiyonların kontrol altına alınabilmesi için tıp, veteriner hekimlik ve çevre bilimleri gibi farklı disiplinlerin iş birliği yapmasının zorunluluğu vurgulanmıştır.

6. Aşı Karşıtlığı ve Toplum Bağışıklığı

Son olarak, aşı karşıtlığı başlığında; bilimsel temeli olmayan yanlış bilgilerin ve önyargıların, toplum genelindeki bağışıklık düzeyini düşürerek salgın riskini artırdığı analiz edilmiştir.

GELİŞTİRİLEN PROJELER

Çalıştay kapsamında ele alınan temel başlıklar doğrultusunda, toplumsal farkındalığı artırmayı hedefleyen çeşitli proje önerileri geliştirilmiştir. Bu çerçevede, özel eğitim ihtiyacı olan çocuklara yönelik oyun temelli hijyen eğitimleri planlanarak öğrenme sürecinin kalıcı hale getirilmesi amaçlanmıştır. Okul çağındaki çocuklara ise görsel materyaller ve oyunlar aracılığıyla doğru el yıkama alışkanlığı kazandırılması hedeflenirken; eğitim sırasında beyaz eldiven kullanımıyla gün içinde biriken kirin somutlaştırılması ve bu yolla farkındalık oluşturulması öngörülmüştür.

Dezavantajlı mahallelerde yer alan çocuk oyun alanlarının temizlenmesine yönelik faaliyetler, yalnızca fiziksel bir iyileştirme ile sınırlı tutulmayıp eğlence ve bilinçlendirme etkinlikleriyle desteklenmiştir. Ayrıca bu alışkanlıkların sürekliliğini sağlamak adına motivasyon kartları ve rozet kullanımı gibi teşvik edici yöntemler önerilmiştir. Enfeksiyon hastalıklarından etkilenmiş bireylerin deneyim paylaşımı yoluyla toplumdaki risk algısının güçlendirilmesi hedeflenirken; market ortamını canlandıran

bir simülasyon uygulamasıyla da bireylerin çevreyle olan mikroorganizma alışverişine dikkat çekilmesi planlanmıştır. Son olarak, mahalle bazlı etkinlikler aracılığıyla istatistiksel veriler ışığında ihtiyaç duyulan eğitimlerin verilmesi ve aşı karşıtlığına yönelik doğru bilinen yanlışların görsel materyaller ile sokak röportajları eşliğinde ele alınarak toplumun bilinçlendirilmesi amaçlanmıştır.

SONUÇ

Çalıştay sonucunda enfeksiyon hastalıklarının önlenmesinde yalnızca tıbbi müdahalelerin değil, davranış değişikliği odaklı toplum temelli yaklaşımların da büyük önem taşıdığı değerlendirilmiştir. Özellikle erken yaşta hijyen eğitimi, deneyim temelli öğrenme ve mahalle odaklı bilinçlendirme çalışmalarının sürdürülebilir halk sağlığı uygulamalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Geliştirilen proje önerilerinin uygulanabilir nitelikte olduğu ve toplum sağlığının korunmasına yönelik önemli katkılar sunulabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

4.Grup

Sağlıklı Yaşam Davranışları ve Toplum Sağlığının Güçlendirilmesi

Moderatör: Elif Kübra ÖZER

Raportör: Ekin KESKİN

Katılımcılar:

Gözde ÇİÇEK

İlayda DİNÇ

Merve BEKİR

Nazrin MUSAYEVA

Nehir SEZER

Sümeyye AKER

Sorular:

Sağlıklı yaşam davranışları (beslenme, fiziksel aktivite, ruh sağlığı vb.) konusunda sizce toplumda ne gibi eksiklikler bulunuyor ve gönüllüler bu alanda nasıl bir rol üstlenebilir?

Kronik hastalık takibinin düzenli yapılmasını teşvik etmek için nasıl bir yaklaşım geliştirilebilir?

Toplumda sağlıklı yaşam bilincini artırmak için hangi alanlara öncelik verilmelidir?

Davranış değişikliği oluşturmak ve bunu sürdürülebilir kılmak için nasıl bir yaklaşım geliştirilebilir?

Sağlıklı yaşam alışkanlıklarını destekleyecek ve bireyleri motive edecek basit ve erişilebilir bir dijital uygulama veya kampanya nasıl tasarlanabilir? İçeriğinde hangi unsurlar yer almalı?

1) Sağlıklı yaşam davranışları konusunda toplumdaki eksikler nelerdir?

Sağlıklı yaşam davranışları denildiği zaman en temel eksikliklerin toplumsal olarak beslenme ve fiziksel aktivite alanında yaşandığı düşünülmektedir.

Fiziksel aktivite ele alındığında belediye tarafından pek çok imkan sunulduğu, toplumun her kesimine uygun alanlar ve egzersize teşvik edici çalışmalar bulunduğu görünmekte; ancak bu imkanların, tesislerin ve etkinliklerin yeterince tanıtılmadığı ve tanıtım eksikliğine bağlı bir erişim sorunu yaşandığı gözlemlenmektedir. Bunun yanı sıra egzersize yönlendirme amacıyla her yaş ve grubu kapsayacak şekilde organize edilen etkinliklerin görünürlüğünün artırılması büyük önem taşımaktadır.

Beslenme konusunda ise özellikle çocuklar öncelikli grubu oluşturmaktadır. Sosyoekonomik düzeyi düşük bölgelerde çocukların beslenme yetersizliği yaşandığı bilinmektedir. Bu durumun önüne geçebilmek adına besin değeri yeterli gıdaların bu bölgelerde erişilebilir hale getirilmesi ve okullarda en az bir öğün dengeli yemek sunulması gibi projeler destekleyici nitelikte olacaktır.

2) Kronik hastalık takibinin kolaylaştırılması için neler yapılabilir?

Kronik hastalık takibinin kolaylaştırılması denildiğinde öncelikle erken tanı ve düzenli kontrol bu başlığın temel unsurları olarak karşımıza çıkmaktadır.

Geçici sağlık merkezleri projesinin bu alanda işlevsel olacağı düşünülmektedir. Geçici sağlık merkezleri; belirli zaman aralıklarında ve belirlenen bölgelerde kurulan, o bölgedeki halkın hastalıklarının erken tanısına ve kronik hastalığı bulunan bireylerin gerekli tetkiklerinin yapılmasına katkı sağlayan merkezlerdir. Bu merkezler aracılığıyla hem kronik hastaların takibi kolaylaştırılacak hem de hastalığının farkında olmayan bireylere ulaşım sağlanacaktır.

Kronik hastalık bilinçlendirmesi ise çocuk yaşta başlamalıdır. Çocukların kronik hastalıklar hakkında bilgi sahibi olmaları ve çocuk-ebeveyn etkileşimi aracılığıyla yetişkinlerin de bilinç düzeyinin artırılması hedeflenmelidir. Bilinç düzeyi yüksek bireylerin sağlık takibinin daha sürdürülebilir olacağı düşünülmektedir.

3) Toplumda sağlıklı yaşam bilincini artırmak için öncelik verilmesi gereken alanlar nelerdir?

Toplumda sağlıklı yaşam bilincini artırmak için belirli alanlara öncelik verilmesi gerekmektedir.

Eğitim bu alanların başında gelmektedir. Sağlıklı yaşam konusunda farkındalık oluşturulmasında eğitimin temel rol oynadığı ve bu sürecin çocukluk döneminde başlatılması gerektiği düşünülmektedir. Çocukların ilgisini çekecek etkinliklerle bilinç oluşturulabilir ve bu bilincin ailelere aktarılması sağlanabilir. Ailelere yönelik planlanacak eğitim programlarıyla sağlıklı yaşam kültürünün aile yapısında pekiştirilmesi mümkündür. Bu uygulamaların özellikle dezavantajlı gruplara yönlendirilmesi daha etkili olacaktır.

Ruh sağlığı bir diğer öncelikli konudur. Fiziksel sağlığa kıyasla daha az görünür olan ruh sağlığı, bireyin genel iyilik halinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Fark edilmeyen psikolojik sorunlar zamanla fiziksel semptomlara dönüşerek hastalık sürecini olumsuz etkileyebilmektedir. Psikolojik iyi oluşun artırılmasının, bireylerin sağlık bilinci geliştirme sürecine de olumlu katkı sağlayacağı

düşünülmektedir.

4) Davranış değişikliği oluşturmak ve bunu sürdürülebilir kılmak için hangi konularda neler yapabiliriz?

Sağlıklı davranış değişikliğinin oluşturulması ve devamlılığının sağlanması büyük önem taşımaktadır.

Sağlıklı davranışları motive edici şekilde desteklemek ve mevcut imkanları daha görünür hale getirmek sürdürülebilirlik açısından etkili olacaktır.

- Belediyenin sunduğu ücretsiz tesis ve aktivitelerin tanıtımının artırılması,
- Etkinliklerde dikkat çekici uygulamalar oluşturulması (örneğin halk sağlığı standında VKİ hesaplama çizelgesi ya da bireyin süreci takip edebileceği gelişim çizelgesi, küçük yarışmalar ve katılım ödülleri),
- Bireysel hedef belirleme ve bu hedeflerin güçlendirilmesi amaçlanmalıdır.

5) İBB Sağlık Cebimde Uygulaması

İzmir Büyükşehir Belediyesi bünyesinde geliştirilebilecek “Sağlık Cebimde” uygulaması kapsamında bireyler hem kendi aktivitelerini ödülle dönüştürebilecek hem de belediyenin sunduğu hizmetlere hızlı erişim sağlayabilecektir.

Uygulamanın temel amacı sağlıklı yaşamı desteklemek ve sağlık alanında bilgilendirme sağlamaktır.

Uygulama içeriğinde:

- Belediyenin sunduğu hizmetlerin haritası (bisiklet istasyonları, su otomatları, egzersiz alanları vb.),
- Destek hatları,
- Sağlık kontrolleri ve kronik hastalık takibi,
- Adım ve su takip sistemleri,
- Sağlık alanında bilgilendirici videolar,
- Puan toplama ve ödül sistemi bulunabilir.

Harita sistemi mevcut hizmetlerin görünürlüğünü artıracak, destek hatları belediye hizmetlerine tek noktadan erişim sağlayacak, sağlık kontrol modülü erken tespit ve düzenli takibe katkı sunacaktır. Sağlık bilgilendirmeleriyle bireylerin farkındalık düzeyi artırılacak; adım ve su takip sistemleri puan mekanizmasıyla entegre edilerek hem fiziksel aktiviteye hem su tüketimine teşvik sağlanacaktır.

Özellikle sosyoekonomik düzeyi düşük aileler için “3000 adım = 1 ekmek” benzeri bir puan-ödül modeli hem motivasyon sağlayacak hem de ekonomik destek sunacaktır. Uygulamanın içeriği bu çerçevede planlanmıştır.

Sonuç ve Değerlendirme:

Bu çalıştay kapsamında sağlıklı yaşam davranışlarının geliştirilmesi ve toplum sağlığının güçlendirilmesi çok boyutlu bir yaklaşımla ele alınmıştır. Tartışmalar sonucunda beslenme ve fiziksel aktivite alanındaki eksikliklerin giderilmesi, kronik hastalıkların erken tanı ve düzenli takiple izlenmesi, eğitim temelli farkındalık çalışmalarının artırılması ve ruh sağlığının bütüncül sağlık anlayışı içinde değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Davranış değişikliğinin sürdürülebilirliğinde motivasyon mekanizmalarının ve mevcut belediye hizmetlerinin görünürlüğünün artırılmasının kritik olduğu belirtilmiştir. Ayrıca dijital sağlık uygulaması önerisiyle, bireylerin sağlıklı yaşam alışkanlıklarını destekleyen, erişilebilir ve teşvik edici bir sistem tasarlanabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Genel olarak, toplum sağlığının güçlendirilmesinde bireysel farkındalık ile kurumsal destek mekanizmalarının eş zamanlı ve koordineli şekilde yürütülmesinin temel gereklilik olduğu değerlendirilmiştir.

5.Grup

Sağlık Okuryazarlığı, Dijital Medya ve Doğru Bilgiye Erişim

Moderatör: Kerem TARI

Raportör: Serenay TABAK

Katılımcılar:

1.Ahmet DURMAZ

2.Dilara YEŞİL

3.Fatma Nur DEMİRKIRAN

4.Hüsna OYANIK

5.İrem Günce SARICA

6.Mervenur ŞEMŞİT

7.Özge Nur ŞAKIR

Sorular:

Sağlık okuryazarlığı ve doğru bilgiye erişim konusunda sizce toplumda ne gibi eksiklikler var ve gönüllüler bu alanda nasıl katkı sunabilir?

Yanlış ve eksik sağlık bilgisinin yayılmasını azaltmak için hangi yöntemler etkili olabilir?

Toplumda güvenilir bilgi kaynaklarını ayırt etme bilinci nasıl geliştirilebilir?

Doğru sağlık bilgisini yaygınlaştıracak ve yanlış bilgiyi azaltacak basit ve erişilebilir bir dijital çalışma veya kampanya nasıl tasarlanabilir?

1. Mevcut Durum ve Sorun Analizi

Toplumda sağlık okuryazarlığının düşük olması, bireylerin dijital medyada karşılaştıkları bilgi kirliliğine karşı savunmasız kalmasına neden olmaktadır. Özellikle sosyal medyada yayılan kontrolsüz bilgiler; bireylerde yanlış tedavi arayışlarına, kaygı artışına (siberkondri) ve resmi sağlık kurumlarına karşı güven kaybına yol açmaktadır.

2. Stratejik Çözüm Önerileri

A. Dijital Medya ve İçerik Yönetimi

Sosyal medyanın bir “dezenformasyon kaynağı” olmaktan çıkarılıp “eğitim mecrası” haline getirilmesi hedeflenmektedir.

- **Efsane/Gerçek Konsepti:** Halk arasında doğru bilinen yanlışların (mitlerin) bilimsel verilerle çürütüldüğü kısa video serileri ve infografikler hazırlanması.
- **İnteraktif Bilgi Doğrulama:** Sosyal medya üzerinden anketler ve “doğru bilgiyi bulma” yarışmaları düzenlenerek kitlenin sürece aktif katılımının sağlanması.
- **Sağlık Gönüllüleri Ağı:** “Yaşayan Sosyal Medya” planı kapsamında, gönüllülerin kendi uzmanlık alanlarında içerik üreterek mahalle bazlı dijital farkındalık yaratması.

B. Yapay Zeka Destekli Bilgi Erişimi (Mobil Uygulama)

Yalnızca yapay zekaya dayanmayan, hibrit bir doğrulama sistemi önerilmektedir.

- **Güvenilir Kaynak Entegrasyonu:** Uygulamanın arka planında T.C. Sağlık Bakanlığı verileri ve DergiPark gibi akademik veritabanlarının kullanılması.
- **Veri Yok Butonu:** Kaynağı teyit edilemeyen bilgiler için sistemin yanıltıcı cevap vermek yerine “Bu konuda doğrulanmış veri bulunamadı” uyarısı vermesi (etik yapay zeka kullanımı).
- **Yapay Zeka Asistanı:** Karmaşık tıbbi makalelerin veya resmi duyuruların, halkın anlayabileceği yalın dile dönüştürülmesi için yapay zekadan yararlanılması.

C. Saha Çalışmaları ve Gönüllü Ağının Genişletilmesi

Bu başlık altında, bilginin sadece aktarılması değil, gönüllü sayısının geometrik artışla büyütülmesi hedeflenmektedir.

- **Öğrenci Toplulukları Odaklı Büyüme (Gönüllü Elçiliği):**
 - * Üniversitelerdeki sağlık, psikoloji, bilişim ve eğitim topluluklarıyla protokoller yapılarak her topluluktan “Sağlık Okuryazarlığı Elçileri” seçilmesi.
 - Toplulukların, kendi kampüslerinde ve çevresindeki mahallelerde birer “bilgi doğrulama hücresi” gibi çalışarak ağın tabana yayılmasını sağlaması.
- **Mahalle Gönüllüleri Ağı:**
 - Çalışmaya katılan çekirdek kadronun, her mahallede yerel figürlerle (muhtarlar, okul aile birlikleri vb.) temas kurarak mahalle bazlı gönüllü çalışma grupları kurması.
 - Dijital içeriklerin bu gönüllüler aracılığıyla “WhatsApp mahalle grupları” gibi kapalı ama etkili ağlarda dolaşıma sokulması.

- **Saha Deneyimi ve Sosyal Etki:**

- Açılacak stantlarda sadece bilgilendirme yapılması değil, yeni gönüllü kayıtlarının alınması ve bu kişilerin uygulama üzerinden sisteme entegre edilmesi.
- Özellikle gençlerin bu ağa katılımını teşvik etmek için “Dijital Sağlık Gönüllüsü” sertifikasyon süreçlerinin işletilmesi.

3.Beklenen Çıktılar

1. Halkın resmi kaynakları (e-Nabız, Bakanlık siteleri vb.) kullanım oranının artması.
2. Bilgi kirliliği kaynaklı yanlış ilaç/tedavi kullanımının azalması.
3. Toplumun dijital mecralarda “eleştirel süzgeç” yeteneği kazanması.

6.Grup

Çevre, İklim ve Tek Sağlık Ekseninde Sağlık

Moderatör: Buketnur SÜSLÜ

Raportör: Menekşe DOĞAN

Katılımcılar:

1. Bersun TÜRKYILMAZ
2. Fadimenur KAPLAN
3. Fatma MADRAN
4. Raziye EKİCİ
5. Selinay SENGER
6. Sena SAYAR

Sorular:

Çevre ve iklimin sağlık üzerindeki etkileri konusunda sizce toplumda ne gibi bilinç eksiklikleri var ve gönüllüler bu alanda nasıl rol alabilir?

Çevresel risklerin sağlıkla ilişkisini görünür kılmak için hangi alanlara öncelik verilmelidir?

İklim değişikliğinin hayvan kökenli hastalıklar üzerindeki etkisi konusunda neler yapılabilir?

Koruyucu çevre davranışlarını teşvik etmek için nasıl bir yaklaşım geliştirilebilir?

Çevre ve sağlık ilişkisini anlatan, bireyleri bilinçlendiren basit ve erişilebilir dijital çalışma veya kampanya nasıl tasarlanabilir? İçeriğinde hangi başlıklar yer almalıdır?

Çevre ve İklimin Sağlık Üzerindeki Etkileri Konusunda Toplumda Ne Gibi Bilinç Eksiklikleri Var ve Gönüllüler Bu Alanda Nasıl Rol Alabilir?

Çalıştay kapsamında yapılan değerlendirmelerde, toplumda çevre ve iklim faktörlerinin sağlık üzerindeki etkilerine dair farkındalığın sınırlı olduğu tespit edilmiştir. İklim krizi çoğunlukla çevresel bir sorun olarak algılanmakta; halk sağlığı ile olan doğrudan ilişkisi yeterince görünür olmamaktadır. Oysa küresel ısınma, aşırı hava olayları (sıcak hava dalgaları, kuraklık, sel ve taşkınlar), hava kirliliği ve ekosistem tahribatı hem fiziksel hem ruhsal sağlık üzerinde belirgin sonuçlar doğurmaktadır.

Hava kirliliği ile akciğer hastalıkları arasındaki güçlü ilişki özellikle vurgulanmıştır. Artan partikül madde yoğunluğu; astım, KOAH ve diğer kronik solunum yolu hastalıklarının görülme sıklığını artırmaktadır. Bunun yanı sıra su ve gıda güvenliğinin zayıflaması, enfeksiyon hastalıkları riskini artırmakta; sağlıksız kentleşme ve betonlaşma ise ısı adası etkisi yaratarak özellikle yaşlı ve kronik hastalığı bulunan bireyler için ek risk oluşturmaktadır.

Ayrıca iklim değişikliğinin ruh sağlığı üzerindeki etkileri de ele alınmıştır. Ekopsikoloji perspektifi doğrultusunda, doğa ile bağın zayıflaması, çevresel yıkım ve iklim krizinin yarattığı belirsizlik bireylerde kaygı, umutsuzluk ve “iklim anksiyetesi” olarak tanımlanan psikolojik durumlara yol açabilmektedir. Bu boyutun toplum sağlığı politikalarında yeterince yer bulmadığı ifade edilmiştir.

Bu bağlamda gönüllülerin rolü kritik görülmüştür. Gönüllüler; yerel düzeyde bilgilendirme toplantıları düzenleyerek, dijital platformlarda doğru ve bilimsel içerik üreterek, mahalle ve okul temelli farkındalık çalışmaları yaparak çevre-sağlık ilişkisini görünür kılabilirler. Aynı zamanda gönüllü ağlarının güçlendirilmesi, yerel yönetimler ve sağlık kurumları ile iş birliği içinde çalışılması önerilmiştir.

Çevresel Risklerin Sağlıkla İlişisini Görünür Kılmak İçin Hangi Alanlara Öncelik Verilmelidir?

Çevresel risklerin sağlıkla ilişkisini somutlaştırmak için belirli öncelik alanlarının öne çıkarılması gerektiği değerlendirilmiştir. Bunların başında hava kalitesi ve solunum yolu hastalıkları gelmektedir. Hava kirliliğinin uzun vadeli etkilerinin sade ve anlaşılır bir dille anlatılması gerektiği belirtilmiştir.

İkinci olarak su ve gıda güvenliği konusu ele alınmıştır. İklim değişikliğinin tarımsal üretimi etkilemesi, gıda zincirinde bozulmalara yol açması ve su kaynaklarının azalması; doğrudan halk sağlığını ilgilendiren konular olarak değerlendirilmiştir.

Üçüncü olarak zoonotik hastalıklar ve vektör kaynaklı enfeksiyonlar gündeme gelmiştir. İklim değişikliği nedeniyle sivrisinek ve kene gibi taşıyıcı canlıların yaşam alanlarının genişlemesi yeni hastalık risklerini beraberinde getirmektedir.

Ayrıca kentleşme politikaları, atık yönetimi, kimyasal maruziyet ve biyolojik çeşitlilik kaybı gibi alanların da sağlık perspektifiyle ele alınması gerektiği vurgulanmıştır. Bu konuların yerel verilerle desteklenerek toplumla paylaşılması önerilmiştir.

İklim Değişikliğinin Hayvan Kökenli Hastalıklar Üzerindeki Etkisi Konusunda Neler Yapılabilir?

Çalıştayda Tek Sağlık (One Health) yaklaşımının bu başlık altında merkezi öneme sahip olduğu ifade edilmiştir. İnsan sağlığı, hayvan sağlığı ve çevre sağlığının birbirine bağlı olduğu; bu nedenle disiplinler arası koordinasyonun güçlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Ekosistemlerin bozulması, doğal yaşam alanlarının daralması ve biyolojik çeşitliliğin azalması; patojenlerin farklı türler arasında geçişini kolaylaştırmaktadır. Bu durum yeni zoonotik hastalıkların ortaya çıkmasına zemin hazırlayabilmektedir.

Bu kapsamda önerilen başlıca adımlar şunlardır: Erken uyarı ve epidemiyolojik izleme sistemlerinin kurulması, yerel düzeyde risk haritalarının oluşturulması, veteriner hekimler, halk sağlığı uzmanları ve çevre bilimciler arasında veri paylaşımının artırılması, belediyeler ve merkezi kurumlar arasında koordinasyonun güçlendirilmesi. Bu çalışmaların yalnızca kriz anlarında değil, önleyici halk sağlığı politikaları çerçevesinde sürdürülebilir biçimde yürütülmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Koruyucu Çevre Davranışlarını Teşvik Etmek İçin Nasıl Bir Yaklaşım Geliştirilebilir?

Katılımcılar, yalnızca bilgi vermeye dayalı bir iletişim modelinin yeterli olmayacağı konusunda görüş birliğine varmıştır. Davranış değişikliğini hedefleyen, bireyin kendi sağlığı ile çevresel davranışları arasında doğrudan bağ kurmasını sağlayan bir yaklaşım benimsenmelidir.

Bu doğrultuda; günlük yaşamla bağlantı kuran, somut ve uygulanabilir öneriler içeren, sade ve bilimsel temelli bir iletişim dili önerilmiştir. Özellikle çocuklar ve gençler için erken yaşta bilinçlendirme çalışmaları yapılmasının uzun vadeli etkileri olacağı ifade edilmiştir. Ayrıca olumlu örneklerin görünür kılınması, yerel başarı hikâyelerinin paylaşılması ve gönüllü katılımının teşvik edilmesi önerilmiştir.

Çevre ve Sağlık İlişisini Anlatan, Bireyleri Bilinçlendiren Basit ve Erişilebilir Bir Dijital Kampanya Nasıl Tasarlanabilir? İçeriğinde Hangi Başlıklar Yer Almalıdır?

Çalıştayda dijital kampanyaların, özellikle genç nüfusa ulaşmak açısından etkili bir araç olduğu değerlendirilmiştir. Kampanyanın temel amacının çevre-sağlık bağlantısını sade, bilimsel ve erişilebilir içeriklerle görünür kılmak olduğu ifade edilmiştir.

Kampanya kapsamında şu başlıklara yer verilmesi önerilmiştir: İklim değişikliği ve halk sağlığı, Hava kirliliği ve solunum yolu hastalıkları, Su ve gıda güvenliği, Zoonotik hastalıklar ve Tek Sağlık yaklaşımı, Ekopsikoloji ve ruh sağlığı

Kısa ve akılda kalıcı mesajlarla kampanya fikirleri önerilmiştir. “Çevre Polisi”, “Termosunla Gel”, “Influencer⁴ Körfez” ve “Senin Çöpün Benim Hazinem” gibi başlıkların kampanyalar arasında yer alabileceği belirtilmiştir.

Dijital araçlar olarak sosyal medya içerikleri, kısa bilgilendirici videolar, infografikler ve etkileşimli soru-cevap formatları önerilmiştir. Bununla birlikte kampanyanın yalnızca dijital ortamlarla sınırlı kalmaması; okul etkinlikleri, mahalle toplantıları ve gönüllü saha çalışmaları ile desteklenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

⁴ Sosyal medya platformlarında (Instagram, YouTube, TikTok, LinkedIn vb.) belirli bir takipçi kitlesine sahip olan, paylaşımlarıyla bu kitlenin düşüncelerini, satın alma kararlarını veya yaşam tarzlarını etkileme gücü bulunan kişilere denir.

SONUÇ

Bu çalıştay, bireysel sağlının toplumsal ve çevresel dinamiklerden bağımsız düşünölemeyeceği gerçeğinden hareketle “Tek Sağlık” yaklaşımını merkeze almış ve bu çerçevede önemli değerlendirme ve sonuçlara ulaşmıştır. Öncelikle nesiller arası sağlık konusu ele alınmış; kadın, çocuk ve yaşlı bireylerin sağlık durumunun toplumun genel refahı açısından belirleyici olduğu vurgulanmıştır. Kadın ve çocuk sağlığı bağlamında, anne sağlığı ile erken çocukluk dönemine yönelik müdahalelerin toplumun genel sağlık seviyesini belirleyen en temel yatırımlar arasında yer aldığı ifade edilmiştir. Bu doğrultuda önleyici sağlık hizmetlerine erişimin artırılması ve bu süreçlerin dijital araçlarla desteklenmesi gerektiği kararlaştırılmıştır.

Çalıştay sonucunda sağlığın yalnızca hastanelerde değil; mutfakta, sokakta, dijital mecralarda ve doğayla kurulan ilişki içinde korunması gerektiği ortak bir görüş olarak ortaya konmuştur. Geleceğin sağlık sisteminin dijitalleşen, çevreye duyarlı ve bireyi kendi sağlığının aktif öznesi haline getiren bir yapı üzerine inşa edilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu doğrultuda tüm paydaşlar, ortaya konulan bu bildirge ışığında somut eylem planlarını hayata geçirmeye davet edilmektedir.

